Olli Mäenpää
11.2.2021

Perustuslakivaliokunnalle

Hallituksen esitys laiksi kilpailulain muuttamisesta (HE 210/2020 vp)

Lakiehdotuksen tarkoituksena on saattaa voimaan jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovalmiuksien parantamiseksi ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2019/1/EU). Direktiivin 34(1) artiklan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 4.2.2021. Kilpailulakiin ehdotetaan tehtäväksi direktiivin kansallisen voimaansaattamisen edellyttämät muutokset, joista säädetään lailla. Direktiivin voimaansaattamiseksi säädettyjen kilpailulain muutettujen säännösten täytäntöönpano kuuluu sen sijaan kansallisten kilpailuviranomaisten toimivaltaan.

Direktiivin voimaasaattamiseen sisältyvää kansallista liikkumavaraa on selostettu riittävästi esityksen perusteluissa. Direktiivin sisältämä sääntely on verraten yksityiskohtaista, mikä vastaavasti sallii melko niukasti tällaista liikkumavaraa säädettäessä sen voimaansaattamisen edellyttämiä muutoksia kilpailulakiin. Joka tapauksessa myös tältä osin on otettava huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (esim. PeVL 9/2019 vp).

Ehdotettu sääntely sisältää eräiltä osin perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 40/2020 vp) säädetyn kilpailulain säännösten täsmentämistä tuomatta sääntelyyn olennaisia uusia elementtejä tai määrittelemättä viranomaisille uusia toimivaltuuksia. Näiltä osin ehdotettuun sääntelyyn ei ole huomauttamista.

Rikkomisen lopettaminen (9 §) ja rakenteelliset korjaustoimenpiteet (9 a §)

Ehdotetun 9 §:n 2 momentin mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolla olisi toimivalta määrätä rikkomuksen tehnyt elinkeinonharjoittaja toteuttamaan kaikki toimintaa koskevat korjaustoimenpiteet, jotka ovat oikeasuhteisia tehtyyn rikkomiseen nähden ja välttämättömiä sen tosiasialliselle lopettamiselle. Ehdotetun 9 a §:n 1 momentin mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolla olisi toimivalta määrätä elinkeinonharjoittaja luopumaan osuudesta kilpailijan osakepääomasta, luopumaan liiketoimintayksiköstä tai toteuttamaan muita rakenteellisia korjaustoimenpiteitä, jotka ovat oikeasuhteisia tehtyyn rikkomiseen nähden ja välttämättömiä sen tosiasialliselle lopettamiselle. Rakenteelliset korjaustoimenpiteet siis yleensä edellyttäisivät viraston määräystä, jonka mukaan yrityksellä on velvollisuus luovuttaa omaisuuttaan.

Säännösehdotuksilla saatettaisiin voimaan direktiivin 10(1) artiklan määräys, jonka mukaan kansallisella kilpailuviranomaisella tulee olla toimivalta ”määrätä toteuttamaan kaikki käyttäytymistä koskevat tai korjaustoimenpiteet, jotka ovat oikeasuhteisia tehtyyn rikkomiseen nähden ja välttämättömiä sen tosiasialliselle lopettamiselle”. Ehdotetun sääntelyn voidaan katsoa vastaavan asianmukaisesti direktiivin velvoitteita.

Elinkeinonharjoittajan toimintaan puuttuvia kilpailuviranomaisen toimenpiteitä määritteleviä toimivaltuuksia on paikallaan arvioida perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuuden suojan ja 18 §:ssä turvatun elinkeinovapauden kannalta. Vaikka nämä perusoikeudet eivät suojaa lainvastaista elinkeinotoimintaa, niillä on merkitystä arvioitaessa kilpailunrikkomuksiin kohdistuvaa sääntelyä ja laissa määriteltyjä viranomaisen toimivaltuuksia. Ehdotetun toimivaltasääntelyn täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden arvioinnissa on niin ikään merkitystä julkisen vallan käytön sekä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perustumista lakiin edellyttävällä perustuslain 2 §:n 3 momentin ja 80 §:n 1 momentin vaatimuksella.

Kilpailuoikeuden sääntöjen rikkominen on sinänsä hyväksyttävä peruste määrätä yritykselle sen elinkeinotoimintaan kohdistuvia rajoituksia etenkin, kun niillä ehdotetulla tavalla pyritään korjaamaan lain rikkomisen aiheuttama lainvastainen tilanne palauttamalla lainmukainen tilanne. Ehdotetulle toimivaltasääntelylle on siten asianmukaiset ja riittävät perusteet, ja sitä voidaan pitää välttämättömänä kilpailulainsäädännön noudattamisen valvonnassa. Vaikka korjaustoimenpiteitä koskevan toimivallan määrittely on verraten väljää, sen rajat määräytyvät viranomaisen toteaman rikkomisen ja sen lopettamisen edellytysten mukaan ja toimenpiteet voidaan kohdistaa vain tällaiseen toimintaan. Sääntelyä voidaan siten pitää riittävän täsmällisenä ja tarkkarajaisena.

Erityisesti toimivallan käytön oikeasuhtaisuuden turvaamiseen on kiinnitetty asianmukaisesti ja riittävästi huomiota lähinnä 9 ja 9 a §:n 2 momenteissa. Elinkeinonharjoittajan puolustautumisoikeudet ja tehokkaan oikeusturvan takeet määritellään erikseen kilpailulaissa ja hallinnon yleislaeissa.

Seuraamusmaksuja koskeva sääntely

Seuraamusmaksun määrän arviointi ja siitä vapautumisen edellytykset

Lakiehdotuksen 13 sekä 13 a – 13 f §:ään sisältyy täsmentäviä säännöksiä seikoista, jotka on otettava huomioon seuraamusmaksun määrää arvioitaessa. Tältä osin voidaan todeta, että perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti korostanut, että seuraamusmaksuja koskevan sääntelyn tulee täyttää myös sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (esim. PeVL 39/2017 vp, s. 3, PeVL 2/2017 vp, s. 5, PeVL 15/2016 vp, s. 5 ja PeVL 28/2014 vp, s. 2). Oikeasuhtaisuuden kannalta merkittäviä ovat paitsi säännökset sanktioiden euromääräisestä suuruudesta myös säännökset seuraamuksen suuruuden määräytymisessä huomioon otettavista seikoista ja seuraamusmaksun määräämättä jättämisestä, minkä lisäksi on perustel-

tua, että seuraamusmaksuja koskevissa säännöksissä ilmenee nimenomaisesti niiden määräämisen olevan harkinnanvaraista (PeVL 12/2019 vp, s. 7). Seuraamuksen tulee myös olla oikeassa suhteessa teon laatuun tai sen haitallisuuteen nähden. Ehdotettu sääntely vahvistaisi oikeasuhtaisuuden vaatimusta erityisesti määrittelemällä yksityiskohtaisesti kriteereitä, jotka on otettava huomioon seuraamusmaksun määräämisessä.

Seuraamusmaksusta vapautumisen ja seuraamusmaksun alentamisen edellytyksiä kartellitapauksissa täsmennetään lakiehdotuksen 16 §:ssä. Sääntely vahvistaa myös tältä osin seuraamusmaksun oikeasuhtaisuuden vaatimusta.

Menettelyä koskevien säännösten rikkomisesta määrättävä seuraamusmaksu

Menettelyä koskevien säännösten rikkomisesta määrättävä seuraamusmaksu olisi uusi hallinnollinen rangaistusseuraamus, jonka määrittely sisältyy lakiehdotuksen 37 a §:ään. Seuraamusmaksun määräämisestä päättäisi markkinaoikeus Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksestä. Tämä vastaa perustuslakivaliokunnan kantaa, jonka mukaan määräämistoimivalta on aiheellista osoittaa kollegiaaliseen päätöksentekoon silloin, kun seuraamusmaksu on suuri ja sanktio siten ankara (PeVL 14/2018 vp, s. 19).

Perustuslakivaliokunnan käytännössä on vakiintuneesti katsottu, että hallinnolliset sanktiot eivät saa menettelyn puolesta muodostua perustuslain 21 §:ssä tarkoitetun syyttömyysolettaman vastaisiksi eivätkä ne voi perustua puhtaasti käännettyyn todistustaakkaan taikka ankaraan objektiiviseen vastuuseen (ks. PeVL 12/2019 vp viitteineen). Ehdotuksen mukaan seuraamusmaksun määrääminen edellyttäisi rikkomisen tahallisuutta tai tuottamuksellisuutta, ja Kilpailu- ja kuluttajavirastolla olisi harkintavalta, kun se päättää seuraamusmaksua koskevan esityksen tekemisestä. Seuraamusmaksua koskevan sääntelyn voidaan myös näiltä osin katsoa täyttävän tällaiselle hallinnollista rangaistusseuraamusta koskevalle sääntelylle asetettavat valtiosääntöoikeudelliset vaatimukset.

Direktiivin 13 artiklan mukaan seuraamusmaksun tulee olla tehokas, oikeasuhteinen ja varoittava. Direktiivissä ei kuitenkaan määritellä seuraamusmaksun enimmäismäärää, ja sen määrittely kuuluu näissä yleisissä puitteissa kansallisen liikkumavaran piiriin. Ehdotuksen mukaan seuraamusmaksun enimmäismäärä olisi yksi prosentti rikkomiseen syyllistyneen maailmanlaajuisesta kokonaisliikevaihdosta. Säännösehdotuksen mukaan seuraamusmaksun suuruuden määrittäminen perustuisi kokonaisarviointiin, jossa on otettava huomioon rikkomisen laatu ja laajuus, sekä moitittavuuden aste.

Seuraamusmaksun ehdotettua enimmäismäärää voidaan pitää varsin ankarana hallinnollisena rangaistusseuraamuksena menettelysäännösten rikkomisesta, etenkin verrattuna kansallisen lainsäädännön mukaan hallinnollisten menettelyvelvoitteiden laiminlyönnistä määrättäviin hyvin vaatimattomiin tai useimmiten puuttuviin hallinnollisiin rangaistusseuraamuksiin (vrt. rikosoikeudellisen rangaistustason kansallisesta määrittelystä PeVL 26/2002 vp, s. 4; PeVL 41/2001 vp, s. 4).

Seuraamusmaksun enimmäismäärä on kuitenkin asianmukaisesti ja johdonmukaisella tavalla suhteutettu kilpailunrajoituksesta määrättävän seuraamusmaksun enimmäismäärään, joka on kymmenkertainen. Seuraamusmaksua voidaan myös pitää direktiivissä tarkoitetulla tavalla tehokkaana ja varoittavana menettelyvelvoitteiden noudattamista turvaavana seuraamuksena. Seuraamusmaksua esitettäessä ja määrättäessä sovellettavassa kokonaisarvioinnissa on lisäksi otettava kussakin tapauksessa erikseen huomioon myös yleinen oikeasuhtaisuuden vaatimus. Sen perusteella seuraamusmaksu voisi käytännössä yleensä olla enimmäismäärää matalampi. Myös seuraamusmaksun enimmäismäärän määrittelyn voidaan näin ollen katsoa mukautuvan seuraamusmaksun sääntelyä koskeviin valtiosääntöoikeudellisiin vaatimuksiin.

Tietojenantovelvollisuus

Lakiehdotuksen 33 §:n 2 momentin mukaan luonnolliset henkilöt olisivat velvollisia Kilpailu- ja kuluttajaviraston pyynnöstä antamaan salassapitosäännösten estämättä virastolle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen kilpailunrajoituksen sisällön, tarkoituksen ja vaikutuksen selvittämiseksi. Luonnollisia henkilöitä koskeva tietojenantovelvollisuus on uusi sääntely. Sillä saatettaisiin voimaan direktiivin 8 artiklan määräys, jonka mukaan kansallisilla kilpailuviranomaisilla on oltava valtuudet vaatia kaikkia muita luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä toimittamaan tiedot, jotka voivat olla merkityksellisiä SEUT 101 ja 102 artiklan soveltamisen kannalta.

Ehdotettu velvollisuus on varsin laaja-alainen, sillä se ulottuisi myös sivullisiin henkilöihin, eivätkä salassapitosäännökset rajoittaisi sitä. Näin väljää sääntelyä on paikallaan arvioida etenkin perustuslain 10 §:ssä turvatun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Useiden salassapitosäännösten tarkoituksena on suojata yksityiselämää ja arkaluonteisia henkilötietoja.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Valiokunta on perustuslain 10 §:stä johtuvista syistä pitänyt välttämättömänä täsmentää tällaista sääntelyä joko sitomalla tietojenantovelvollisuus välttämättömyysedellytykseen tai sitomalla se tarpeellisuusedellytykseen ja täsmentämällä annettavien tietojen sisältöä (PeVL 21/2020 vp, s. 5-6).

Välttämättömyysedellytyksen kannalta voidaan todeta, että EU:n sekundaarioikeuden etusijan vuoksi direktiivissä edellytettyjen tiedonsaantioikeuksien asianmukaista soveltamista on pidettävä perustuslakivaliokunnan viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaan sääntelyyn liittyvässä vakiintuneessa käytännössä tarkoitetulla tavalla välttämättömänä (PeVL 12/2019 vp, s. 4-5). Sivullisen henkilön tietojenantovelvollisuuden

laajuuden sisällöllisenä rajoituksena voidaan lisäksi pitää sitä, että tiedonantovelvollisuus rajoittuu direktiivimääräyksen mukaan ainoastaan kilpailunrajoituksen sisällön, tarkoituksen ja vaikutuksen selvittämiseksi relevantteihin tietoihin. Tämä rajoittaa samalla sisällöllisesti Kilpailu- ja kuluttajaviraston tietopyyntöä tietoa koskevaa vaatimusta. Tiedonantovaatimuksen esittäessään viraston olisi ainakin pääpiirteissään yksilöitävä sivulliselta vaadittujen tietojen sisältöä ja rajattava ne niin, että vaaditut tiedot voivat olla merkityksellisiä SEUT 101 ja 102 artiklan soveltamisen kannalta.

Toimivaltaa käytettäessä sovellettavaksi tulevan hallintolain 6 §:n mukaisesti Kilpailu- ja kuluttajavirasto voisi lisäksi pyytää tietoja vain kilpailulain kyseisen säännöksen mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Tietopyynnön tulisi lisäksi olla oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, mikä myös edellyttää tietopyynnön täsmentämistä. Tietojenantovelvollisuutta määriteltäessä tulee lisäksi ottaa huomioon perustuslain 21 §:ssä turvattuihin oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeisiin kuuluvat asianajosalaisuus (PeVL 13/2019 vp) ja henkilön oikeus olla todistamatta itseään vastaan (PeVL 46/2001 vp).

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan erityisiä henkilötietoja, jotka ovat erityisen arkaluonteisia perusoikeuksien ja -vapauksien kannalta, on suojeltava erityisen tarkasti, koska niiden käsittelyn asiayhteys voisi aiheuttaa huomattavia riskejä perusoikeuksille ja -vapauksille. Arkaluonteiset henkilötiedot eivät käytännössä voine olla merkityksellisiä SEUT 101 ja 102 artiklan soveltamisen kannalta, eikä direktiiviin sisältyvän yleisluonteisen sääntelyn myöskään voida katsoa muodostavan yleisen tietosuoja-asetuksen 9(2) artiklassa edellytettyä oikeusperustaa tällaisten henkilötietojen käsittelylle. Perustuslakivaliokunta on pitänyt tällaisessa sääntely-yhteydessä välttämättömänä, että arkaluonteiset henkilötiedot rajataan säännösperustaisesti tiedonantovelvollisuuden piiristä (ks. myös PeVL 15/2019 vp, s. 5).

Vaikka EU:n sekundaarilainsäädännön implementoinnin asianmukaisuuden ja oikeellisuuden arviointi ei kuulu perustuslakivaliokunnan tehtäviin, voidaan myös kansallisen liikkumavaran käytön ja jäsenvaltion EU-oikeudellisten velvoitteiden kannalta kiinnittää huomiota siihen, että direktiivin 8 artiklan mukaan tiedonantovelvollisuuden tulee kohdistua sekä luonnollisiin henkilöihin että oikeushenkilöihin. Kansallinen liikkumavara ei mahdollista oikeushenkilöiden sulkemista ehdotetulla tavalla pois tiedonantovelvollisuuden piiristä.

Yrityslausunnon julkisuus ja sen rajoittaminen

Oikeus tulla kuulluksi

Lakiehdotuksen 38 a §:n 1 momentin mukaan ainoastaan tutkinnan kohteella olisi puolustautumisoikeuksiensa käyttämiseksi oikeus saada tieto seuraamusmaksusta vapautumiseksi tai seuraamusmaksun alentamiseksi toimitetun yrityslausunnon ja sovintoehdotuksen sisällöstä. Säännösehdotuksella saatettaisiin voi-

maan direktiivin 31 artiklan 3 kohta, jonka mukaan ”oikeus tutustua leniency-lausuntoihin tai sovintoehdotuksiin myönnetään ainoastaan kyseessä olevan menettelyn kohteena oleville osapuolille ja ainoastaan sitä tarkoitusta varten, että nämä voisivat käyttää puolustautumisoikeuksiaan”.

Säännösehdotus määrittelee tutkinnan kohteen tiedonsaantioikeutta. Se toteuttaa perustuslain 21 §:n 2 momentissa hyvän hallinnon ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeisiin kuuluvaa asianosaisen kuulemisen vaatimusta. Vaatimuksen toteuttamiseksi on välttämätöntä, että asianosaisella on oikeus saada tieto kuulemisen kohteena olevista asiakirjoista, joilla voi olla vaikutusta hänen asiansa käsittelyssä. Tältä kannalta ehdotettua sääntelyä voidaan pitää asianmukaisena hallinnollisessa kilpailumenettelyssä.

On kuitenkin paikallaan kiinnittää huomiota siihen, että puolustautumisoikeuksiin ei kilpailulain 38 §:n mukaan kuulu muutoksenhakuoikeus. Koska tiedonsaantioikeudella on käytännössä keskeinen merkitys tutkinnan kohteen oikeusturvan kannalta myös tämän hakiessa muutosta, tiedonsaantioikeuden rajoittaminen ainoastaan kilpailulain mukaisten puolustautumisoikeuksien käyttämiseen, jos tämä on sääntelyn tarkoitus, olisi siten ongelmallista asianosaisen kuulemisen kannalta.

Yrityslausunnon julkisuuden rajoittaminen

Säännösehdotus merkitsisi asiallisesti sitä, että Kilpailu- ja kuluttajavirastolle toimitettu yrityslausunto olisi lähtökohtaisesti pidettävä salassa muilta tahoilta kuin tutkinnan kohteilta. Ehdotettua sääntelyä on paikallaan arvioida siltä kannalta, että viranomaisen asiakirjan julkisuutta voidaan perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan rajoittaa lailla erikseen, jos siihen on välttämättömiä syitä. Yrityslausuntoon sisältyvien tietojen antamiseen kohdistuvalle rajoitukselle voidaan sinänsä katsoa tässä yhteydessä olevan välttämättömiä perusteita direktiivin saattamiseksi voimaan tältä osin ja myös leniency-menettelyn turvaamiseksi.

Säännösehdotus ei sen sijaan sisällä nimenomaista säännöstä, jolla yrityslausunto säädettäisiin erikseen pidettäväksi salassa. Salassapitosääntelyä voidaan pitää vakiintuneena sääntelytapana, jolla toteutetaan perustuslain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu viranomaisen asiakirjan julkisuuden rajoitus suhteessa sivullisiin. Koska yrityslausuntoa ei erikseen nimenomaisesti säädettäisi pidettäväksi salassa, ehdotetun sääntelyn suhde lakiperustaiseen salassapitosääntelyyn sekä salassapidon edellyttämiin velvoitteisiin ja rajoituksiin jäävät kuitenkin ongelmallisella tavalla epäselviksi. Nimenomaisen salassapitosäännöksen puuttuminen laista voi siksi aiheuttaa tarpeetonta tulkinnanvaraisuutta, mikä heikentää rajoituksen oikeudellista merkitystä.

Epäselvyys koskee muun muassa sitä, kohdistuisivatko yrityslausunnon sisältämiin tietoihin esimerkiksi asiakirjasalaisuuden säilyttämisvelvollisuus, vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto, joista säädetään julkisuuslaissa. Avoimeksi jäisi myös yrityslausunnon salassapito tuomioistuinmenettelyssä, jota kilpailulaki ei sääntele. Yrityslausunnon sisältämien tietojen suhde lakisääteisiin salassapitoperusteisiin,

kuten valvontasalaisuuteen ja liikesalaisuuksiin, jää niin ikään avoimeksi. Ilmeisesti virkasalaisuuden rikkomista koskeva rikoslain sääntely ei voisi tulla sovellettavaksi yrityslausunnon sisällön oikeudettomaan paljastamiseen tai hyväksikäyttöön, mikä heikentäisi perusteettomasti ehdotetun sääntelyn merkitystä.

Direktiivin voidaan tältä osin katsoa edellyttävän yrityslausunnon sisältämien tietojen ehdotonta, kaikkiin sivullisiin kohdistuvaa ja poikkeuksetonta salassapitoa, josta voidaan poiketa ainoastaan menettelyn kohteen puolustautumisoikeuksien ja oikeusturvan turvaamiseksi. Yrityslausuntoon kohdistuvasta ehdottomasta salassapidosta olisi perustuslain 12 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla ja direktiivin asianmukaisen voimaansaattamisen toteuttamiseksi välttämätöntä säätää erikseen nimenomaisella salassapitosäännöksellä. Viranomaisten tietojen salassapitoa koskevien säännösten sijoittamiseen erityislainsäädäntöön tulisi kuitenkin suhtautua pidättyvästi (PeVL 62/2018 vp, s. 9).

Tarkastukset

Kilpailulain 36 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti. Säännöksen mukaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston virkamiehellä olisi oikeus toimittaa kotirauhan piiriin kohdistuva tarkastus myös toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen pyynnöstä, jos voitaisiin perustellusti epäillä, että tiloissa säilytetään kirjanpitoa tai muita liiketoimintaan tai tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä sen selvittämiseksi onko kilpailunrajoituskieltoja rikottu, jätetty noudattamatta toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen kielto-, korjaustoimenpide- tai sitoumuspäätöstä tai väliaikaismääräystä taikka jätetty noudattamatta toisen jäsenvaltion tiettyjä menettelysääntöjä.

Kotirauhan piiri kattaa lähtökohtaisesti kaikenlaiset pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyt tilat (ks. esim. PeVL 12/2019 vp viitteineen) eli siten myös esimerkiksi sellaiset elinkeinonharjoittajan toimitilat, jotka sijaitsevat hänen asunnossaan. Valiokunnan mukaan kotirauhan piiriin ulottuvat tarkastukset eivät kuitenkaan välttämättä vaaranna kotirauhan suojan varsinaista ydintä silloin, kun tarkastukset kohdistuvat tiloihin, joissa harjoitetaan elinkeino- tai ammattitoimintaa (esim. PeVL 17/2018 vp, s. 5).

Tarkastusmenettelyyn sovellettaisiin kansallista lainsäädäntöä, ja myös uuden 4 momentin mukainen tarkastus edellyttäisi etukäteisluvan hakemista markkinaoikeudelta. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla ei olisi lakiin perustuvaa velvollisuutta toimittaa pyydettyä tarkastusta. Ehdotetun sääntelyn voidaan kotirauhan suojan osalta katsoa mukautuvan perustuslakivaliokunnan aikaisempiin arvioihin (ks. myös PevL 7/2004 vp, s. 2, PevL 40/2010 vp, s. 3–4).